

Οι νέοι ενεργοί πολίτες στον ψηφιακό κόσμο

Διαδικτυακή ημερίδα με θέμα «**Οι νέοι Πρωταγωνιστές στον ψηφιακό κόσμο**» διοργάνωσε το **ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας**, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Erasmus+ έργου **Youth Myth Busters**. Σε αυτήν συμμετείχαν προσκεκλημένοι από τον χώρο της πολιτικής, της εκπαίδευσης και της δημοσιογραφίας, οι οποίοι επιχείρησαν να εξετάσουν με ποιους τρόπους οι νέοι μπορούν να γίνουν ενεργοί πολίτες στον ψηφιακό κόσμο, πώς το διαδίκτυο και τα social media μπορούν να συμβάλουν προς αυτή την κατεύθυνση καθώς και ποιες είναι οι ευκαιρίες και οι προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή μετάβαση στον καιρό της πανδημίας.

Ειδικότερα, στην εκδήλωση συμμετείχαν η ευρωβουλευτής της ΝΔ, **Μαρία Σπυράκη**, ο ευρωβουλευτής του ΚΙΝΑΛ και επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας της Προοδευτικής Συμμαχίας Σοσιαλιστών και Δημοκρατών, **Νίκος Ανδρουλάκης**, ο πρόεδρος του Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, **Κωνσταντίνος Δέρβος**, η επίκουρη καθηγήτρια του τμήματος Επικοινωνίας του ΕΚΠΑ, **Μαρίνα Ρήγου**, ο δημοσιογράφος και Διευθυντής Προγραμμάτων του iMEDD, **Στρατής Τριλίκης** και ο δημοσιογράφος, **Κώστας Γιαννακίδης**. Επίσης, οι εκπρόσωποι των εταιρών του έργου από το ΚΜΟΠ, την CARDET, την Youth Included, το CROMO Foundation και τον οργανισμό ISES προχώρησαν στην παρουσίαση του Youth Myth Busters και στη συμβολή του στην προώθηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη στον ψηφιακό κόσμο.

Την εκδήλωση, την οποία παρακολούθησαν περισσότερα από **250** άτομα, συντόνισε ο Λέκτορας Ψηφιακής Επικοινωνίας στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Επικοινωνίας και γενικός Διευθυντής της Socialdoο, **Παναγιώτης Κακολύρης**, ο οποίος, στην εισαγωγική τοποθέτηση του, παρατήρησε ότι «στην ψηφιακή δημόσια σφαίρα έχει διαμορφωθεί ένα τοπίο που συντίθεται σε σημαντικό βαθμό από ταχέως διακινούμενα *fake news, alternative facts, astroturfing* με εικονικούς λογαριασμούς και πιο πρόσφατα *deep fake news* που με τη χρήση εξελιγμένων λογισμικών κάνουν απολύτως συγκεχυμένο το όριο μεταξύ πραγματικού και εικονικού, αφού πλέον το ψέμα μοιάζει το ίδιο αξιόπιστο με την αλήθεια». Ταυτόχρονα, ο κ. Κακολύρης επισήμανε ότι παρά τον προβληματισμό που έχει προκαλέσει η αρνητική πλευρά των social media, δεν πρέπει να παραγνωρισθεί η πραγματική επανάσταση που έφεραν στην ανθρώπινη επικοινωνία, αλλά και σε κοινωνικές λειτουργίες.

Κατά την ομιλία της, με θέμα «**Νέοι: Ενεργοί πολίτες στη δημόσια σφαίρα - Ευκαιρία ή ουτοπία**» η ευρωβουλευτής της ΝΔ, **Μαρία Σπυράκη**, αναφέρθηκε στο παράδοξο γεγονός ότι η νεολαία, ως κομμάτι της κοινωνίας, διατηρεί μεγάλο ενδιαφέρον σε ό,τι αφορά στην ουσία της πολιτικής, αλλά όχι για την παραδοσιακή πολιτική και την εμπλοκή της σε αυτήν. Αυτός είναι και ο λόγος, εξήγησε, που η νέα γενιά υποεκπροσωπείται στα κέντρα λήψης αποφάσεων. «*Οι νέοι είναι σπανιότεροι σε σχέση με τους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας. Κι αυτό είναι κάτι που έχει πολύ μεγάλη σημασία στον τρόπο που αγγίζει η διαδικασία της λήψης αποφάσεων τα προβλήματα της νεολαίας*» είπε η κα Σπυράκη, συμπληρώνοντας ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκπονήθηκε μία νέα στρατηγική που αφορά τους νέους και την ενεργοποίησή τους στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης, με μία σειρά από διαδικτυακές ενότητες, στην οποία μπορεί να έχει πρόσβαση ο κάθε πολίτης και ιδίως οι νέοι, προκειμένου να καταθέσουν την

άποψη τους για τα φλέγοντα ζητήματα της Ευρώπης. «Στόχος είναι να αυξηθεί η ανοχή και η κατανόηση και φυσικά, να δώσουμε την ευκαιρία στους νέους να κάνουν τις ιδέες τους πράξη γιατί η καινοτομία είναι το βασικό στοιχείο της νεότητας και πρέπει να υποστηριχθεί» είπε η ευρωβουλευτής, συμπληρώνοντας πως «το Erasmus+ είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση». Υπογράμμισε επίσης τη σημασία που έχει να ακουστεί η φωνή των νέων σε κρίσιμα ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, όπου οι νέοι μπορούν να έχουν έναν ηγετικό ρόλο.

Αναφερόμενη στο φαινόμενο της παραπληροφόρησης, η κα Σπυράκη πρόσθεσε πως το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο, όπως διαμορφώθηκε έως το 2018, περιορίζεται στην αυτορρύθμιση, γι' αυτό και θα πρέπει να δίνεται ειδική έμφαση στην εκπαίδευση των νέων ανθρώπων. «Χιλιάδες νέοι άνθρωποι βρέθηκαν την περίοδο της πανδημίας να διασπείρουν και να ανακυκλώνουν ειδήσεις που αφορούν τον ιό και δεν είχαν καμία επιστημονική βάση. Τι μπορούμε να κάνουμε; Να θυμίζουμε ότι θα πρέπει να δίνεται ειδική έμφαση στην πηγή, την ιστορία και στην πρόθεση εκείνου που δίνει την πληροφορία» τόνισε η Ελληνίδα ευρωβουλευτής, η οποία εξέφρασε τέλος τη βεβαιότητα ότι η νέα γενιά, λόγω των ευαισθησιών και ανησυχιών της, θα είναι καλύτερη από την προηγούμενη.

Ο ευρωβουλευτής και υποψήφιος για την ηγεσία του Κινήματος Αλλαγής, **Νίκος Ανδρουλάκης**, στην ομιλία του, με θέμα «**Πανδημία και ψηφιακή μετάβαση: Ευκαιρία για ενσωμάτωση ή κίνδυνος για κοινωνικό αποκλεισμό;**», επισήμανε πως οι ανακαλύψεις που πραγματοποιούνται με ασύλληπτη ταχύτητα θέτουν σημαντικές προκλήσεις για τις σύγχρονες δημοκρατίες, καθώς όπως σε όλους τους τεχνολογικούς και επιστημονικούς τομείς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο προς το συμφέρον του πολίτη αλλά και εναντίον του. «Οι πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με το λογισμικό Πήγασος που χρησιμοποιήθηκε από αυταρχικά καθεστώτα για την παρακολούθηση ακτιβιστών, πολιτικών και δημοσιογράφων είναι ίσως ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα» είπε ο κ. Ανδρουλάκης, συμπληρώνοντας ωστόσο πως υπάρχουν και θετικά παραδείγματα που είναι προς το συμφέρον του πολίτη, όπως η επέκταση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που ξεκίνησε στην Ελλάδα πριν από περίπου μία δεκαετία.

«Η πανδημία της COVID-19 επιτάχυνε τις επιχειρηματικές αποφάσεις σε πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με επίκεντρο την ψηφιοποίηση των εργασιακών και εμπορικών διαδικασιών, οι οποίες με τη σειρά τους θα απαιτήσουν νέες δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού. Επιπρόσθετα μέτρα προστασίας που εφαρμόστηκαν είναι πιθανό να αφήσουν ισχυρά ίχνη και στις καταναλωτικές συνήθειες και συμπεριφορές, όπως η αύξηση των ηλεκτρονικών αγορών και η επέκταση της τηλεεκπαίδευσης και της τηλεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό ο ψηφιακός τομέας διαδραματίζει κεντρικό ρόλο σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ (Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, πρόγραμμα Ερευνάς και Καινοτομίας Horizon Europe, Μηχανισμός Ένδοξης στην Ευρώπη)» ανέφερε ο Έλληνας ευρωβουλευτής, υπογραμμίζοντας όμως ότι η πανδημία αποκάλυψε και τις σοβαρές ανισότητες όσον αφορά την απόκτηση ψηφιακών ανισοτήτων και την πρόσβαση στην εκπαίδευση εντός της Ένωσης. Ο ίδιος τόνισε πως καθίσταται επιτακτική η δημιουργία ενός νέου Κοινωνικού Συμβολαίου για τη διάχυση των ωφελειών της νέας ψηφιακής εποχής σε ευρύτερα τμήματα του πληθυσμού, το οποίο θα έχει ως κεντρικούς άξονες τη δια βίου κατάρτιση ώστε να είναι δυνατή η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής και επαγγελματικής ζωής των ευρωπαίων πολιτών.

Αναφερόμενος στα **social media**, ο δημοσιογράφος **Κώστας Γιαννακίδης** έκανε λόγο για ένα φαινόμενο που έχει να κάνει με τη φυσιολογία και τη μηχανική των ιδεών. «Για όλα αυτά που συμβαίνουν και θα συμβούν στον κόσμο, δεν φταίνε τα *social media*. Είναι μία παθογένεια της ανθρώπινης φύσης και του πολιτισμού, όπου η πλειονότητα των ανθρώπων πάντα επιλέγει το πιο εύκολο, πάντα περιορίζει τα διλήμματά της σε δύο χρώματα, πάντοτε προτιμά τη θεωρία συνωμοσίας από το αυταπόδεικτο της κοινής λογικής και απλώς τα *social media* είναι ένας μεγεθυντικός φακός» υπογράμμισε ο κ. Γιαννακίδης, συμπληρώνοντας ότι η λύση για να αντιμετωπισθεί στη ρίζα του το φαινόμενο των fake news και της συνωμοσιολογίας βρίσκεται στο «να αναλάβει ο κάθε πολίτης την ευθύνη του, να δίνει τη μάχη του υπέρ του ορθού λόγου και της λογικής απέναντι στον ψεκασμό, τον παραλογισμό και τη συνωμοσιολογία».

Στην τοποθέτηση του ο δημοσιογράφος και Διευθυντής Προγραμμάτων του iMEDD, **Στρατής Τριλίκης** εξήγησε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένας ιστός διαδικτυακής εξωστρέφειας, όπου ο χρήστης επώνυμα ή ανώνυμα, προβάλλει τη δική του αντίληψη για όσα τον περιβάλλουν, είτε αυτά βρίσκονται πέρα της προσωπικής του δραστηριότητας, είτε στο οπτικό ιδεολογικό του πεδίο. Επισήμανε δε, ότι το big bang των social media συνέπεσε ταυτόχρονα με μία θλιβερή συγκυρία για τους πολίτες: «Τα MME, η δημοσιογραφία και οι δημοσιογράφοι, δηλαδή οι επίσημοι και πιστοποιημένοι δίαυλοι διάχυσης πληροφορίας είχαν στρογγυλοκαθίσει στο θρόνο της τέταρτης εξουσίας τους, απαξιώνοντας και μάλιστα αλαζονικά το κοινωνικό αγαθό της αξιόπιστης ενημέρωσης, με αποτέλεσμα να στρέψουν τους πολίτες εναντίον τους, αμφισβητώντας ανοιχτά τον ρόλο και τις προθέσεις τους. Σε αυτό το δυστοπικό περιβάλλον για την ενημέρωση δεν ήταν ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης βρήκαν απλώς χώρο για να καταλάβουν, το σημαντικό είναι ότι οι πολίτες βρήκαν σε αυτό ένα ιδανικό – ή έτσι τουλάχιστον νομίζουν οι περισσότεροι χρήστες – σύμμαχο και εργαλείο για να αντιπαρατεθούν και να υπερασπιστούν τη χαμένη τους τιμή και αξιοπρέπεια. Και δυστυχώς, η μεγάλη μάζα εξαπατήθηκε».

Η **Μαρίνα Ρήγου**, δημοσιογράφος και επίκουρη καθηγήτρια στο τμήμα Επικοινωνίας και MME του Πανεπιστημίου Αθηνών, επισήμανε ότι η εμφάνιση και η εξέλιξη του διαδικτύου και των νέων μέσων έχουν συντελέσει σε μία νέα, δομική, αλλαγή της δημόσιας σφαίρας, τόσο μέσω της πολλαπλών επιπέδων διαδραστικής επικοινωνίας και παραγωγής περιεχομένου από τους χρήστες, όσο και λόγω της ύπαρξης εναλλακτικών πηγών ενημέρωσης. «Οι αλλαγές που επήλθαν στη σύγχρονη δημοσιότητα με την ψηφιακή στροφή και την εμφάνιση των νέων μέσων, οδήγησαν μεν σε μία διεύρυνση της συμμετοχής, σε μία πρωτοφανή θα λέγαμε ιστορικά δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στον δημόσιο διάλογο. Ωστόσο, γρήγορα τα ίδια αυτά μέσα που συνέλαβαν στον εκδημοκρατισμό της δημόσιας σφαίρας, από άποψη συμμετοχής, οδήγησαν παράλληλα σε ένα πανεύκολο και ολοκληρωτικό τρόπο ελέγχου και παρακολούθησης. Επίσης, οδήγησαν σε μία αναδιάρθρωση του ίδιου του μοντέλου της δημοσιότητας, δηλαδή στην επαναφεουδαρχοποίηση της» ανέφερε η κα Ρήγου. Η ίδια, ως συγγραφέας του βιβλίου «Από την Ψηφιακή Επανάσταση στην Ψηφιακή Επιτήρηση», αναφέρθηκε στη σχέση των παραδοσιακών και νέων μέσων καθώς και στη νέα δομική αλλαγή της δημόσιας σφαίρας. «Τα μέσα που συνέλαβαν στον εκδημοκρατισμό της δημόσιας σφαίρας γρήγορα οδήγησαν στον έλεγχο και την επιτήρηση, μετατρέποντας τις μεγάλες προσδοκίες σε χαμένες ψευδαισθήσεις. Έτσι, από την ανοιχτή κυβερνο-κοινωνία, τη δημοσιογραφία των πολιτών και την εναλλακτική ανεξάρτητη ενημέρωση μεταβαίνουμε στη φούσκα

δήθησης, στις ψευδείς ειδήσεις και στις συνέπειες τους για τη δημοκρατική διαδικασία» πρόσθεσε η κα Ρήγου.

Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης **Κωνσταντίνος Δέρβος**. Το ίδρυμα αποτελεί την Εθνική Μονάδα Συντονισμού για τα προγράμματα Erasmus+ στους τομείς της Νεολαίας και του Αθλητισμού. «*Η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027 υποστηρίζει τις πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ και έχει κινητοποιήσει τόσο τους οργανισμούς, όσο και τους νέους να υλοποιήσουν σχέδια που επικεντρώνονται κυρίως στις προτεραιότητες μας. Έτσι, τα προγράμματα γίνονται πιο πράσινα, πιο ψηφιακά, πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς και με περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή στο δημοκρατικό βίο*» είπε ο κ. Δέρβος, υπογραμμίζοντας πως η ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα που έχει υλοποιηθεί στο πλαίσιο του [Youth Myth Busters](#) «είναι ένα πραγματικά χρήσιμο εργαλείο για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση των fake news, της ρητορικής μίσους και της χειραγώγησης στο διαδίκτυο - παθογένειες δηλαδή, από τις οποίες η χώρα μας έχει ταλαιπωρηθεί πάρα πολύ τα τελευταία χρόνια».

Ο Γιώργος Κουλούρης, Digital Media Manager του ΚΜΟΠ, παρουσίασε το ευρωπαϊκό έργο και την εκπαιδευτική πλατφόρμα για την προώθηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη Youth Myth Busters. «*Παραφράζοντας τη γνωστή φράση του Λίνκολν, θα μπορούσα να πω ότι το Youth Myth Busters είναι από τους νέους, για τους νέους με τους νέους*» είπε και πρόσθεσε ότι «*το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου, απαντάει σε θεματικές που κάποια στιγμή όλοι μας μπορεί να έχουμε αναζητήσει, όπως πως αντιμετωπίζω τα fake news, την ρητορική μίσους, την προπαγάνδα*». Το λόγο για την παρουσίαση των τμημάτων του Youth Myth Busters που υλοποίησαν το προηγούμενο διάστημα έλαβαν στη συνέχεια ο Project Manager από το CARDET (Κύπρος) **Θεοχάρης Μιχαήλ**, η Project Manager από το Youth Included (Τσεχία) **Alexandra Zhereb**, η Project Manager του ISES (Ιταλία) **Dafne Sgarra** και η Project Manager του CROMO Foundation (Ουγγαρία) **Zsofi Tornoczki**.

Λίγα λόγια για το έργο

Το ευρωπαϊκό έργο Youth Myth Busters, το οποίο συντονίζεται από το ΚΜΟΠ - Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, στοχεύει στην προώθηση της συμμετοχής των νέων στην πολιτική και κοινωνική ζωή μέσα από την καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων, της προπαγάνδας και της χειραγώγησης στο διαδίκτυο. Το έργο υλοποιείται στην Ελλάδα από το ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, στην Κύπρο από το CARDET, στην Ιταλία από την ISES, στην Τσεχία από την Youth Included και στην Ουγγαρία από το CROMO Foundation.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας στο youthmytbusters@kmoπ.eu ή να καλέσετε στο **210 3637547** (Υπ. Έργου Γιώργος Κουλούρης).

Μπορείτε να παρακολουθήσετε δωρεάν τις εκπαιδευτικές ενότητες για την προώθηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη στον ψηφιακό κόσμο και για την καταπολέμηση των fake news, στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://elearning.youthmytbusters.eu/?lang=el>

Επίσης μπορείτε να ενημερωθείτε για τις συστάσεις πολιτικής, όπως αυτές προέκυψαν από την υλοποίηση του έργου, [εδώ](#).

Μπορείτε να παρακολουθήσετε την Ημερίδα, πατώντας [εδώ](#).

